

O b s a h tohoto čísla:

Odpovědnost k dějinám, odpovědnost před dějinami	/Jaroslav Mezník/
Socialismus a nesocialismus dešifrovaný	/M.H./
Druhá posnávka o socialistickém právním státě	/Zdeněk Jičínský/
Generálnímu prokurátoru ČSSR	/Michael Dymáček/

Jaroslav Mezník

O d p e v ě d n o s t k d ě j i n á m ,
o d p o v ě d n o s t p ř e d d ě j i n a m i

/ Jaroslav Mezník se 31. prosince tohoto roku dožívá šedesáti let. DISKUSE se připojuje ke gratulantům a přání pevného zdraví, neutu-
chající energie a úspěchů v práci, provázených štěstím v osobním
životě. Následující text měl autor připraven pro Symposium Českoslo-
vensko 1988, které se mělo konat v Praze 11.-13. listopadu. Protože
tato mezinárodní vědecká konference byla policejním zákrokem snemož-
něna, přednesl Jaroslav Mezník svůj příspěvek jejím zamýšleným br-
něnským účastníkům 26. listopadu 1988 v Brně. /

Zamýšlet se nad moderními českými dějinami není pro příslušní-
ka českého národa věcí lehkou, zvláště v případě, že se jeho pozornost
koncentruje na události, jejichž výročí si letos připomínáme. Mnohé
je ještě živé, mnohé je bolestné. Jistě, zřízení samostatné repub-
liky v roce 1918 bylo přijato naprostou většinou Čechů s nadšením,
ale to je výjimka. Ostatní výročí /1938, 1948, 1968/ již radostné
nejdou, i když příběh událostí z let 1938 a 1968 měl nepochybně i
pozitivní rysy. Čtu-li, co se o těchto letech píše, nepřepadá mě
smutek^{ve} jen z toho, co se tehdy událo, ale také z toho, jak se někdy
o nich píše.

Nemohu se zbavit dojmu, že si někteří historikové, publicisté
i spisovatelé při líčení a především při hodnocení těchto událostí
a osob, které se jich účastnily /sť už jde o jednotlivce nebo o sku-
piny lidí/, počítají poněkud lehkověrně, že jim jde především o to,
aby ukázali svou kritičnost, svou originalitu, bystrost svého úsud-
ku. Hledá se viník, a to za každou cenu. Máme jistě právo kritizovat
své předky, máme právo kritizovat i osobnosti, které byly v krizo-
vých situacích na čelných místech. Nemohu však souhlasit s unáhlený-
mi a příliš zjednodušujícími soudy. Vyzývám tedy k odpovědnosti
k dějinám při hodnocení historických událostí i historických osob-
ností.